

Meta PHoDcast, Podkasti, Znanost / 27. 7. 2023

V 9. sezoni Meta PhoDcasta se je predstavilo 17 mladih znanstvenic in znanstvenikov

piše Nika Žibrat

V deveti sezoni smo dr. Zarja Muršič, Lucija Ana Vrščaj in jaz, Nika Žibrat, gostile 17 mladih znanstvenic in znanstvenikov. V ekipi Meta PhoDcasta stremimo k čim širši in enakovredni zastopanosti, zato smo na pogovor povabile znanstvenike iz čim več področij in se trudile zagotavljati ravnovesje med spoli.

Sezono je z epizodo 150 otvorila Zarja z Lucijo Deržan, sociologinjo na Inštitutu za družbene študije v Kopru. Pogovarjali sta se o integraciji priseljenih otrok v lokalno okolje, kar Lucija raziskuje v sklopu evropskega projekta v Znanstveno-raziskovalnem središču v Kopru.

V epizodi 151 je Lucija Ana gostila Mateja Senegačnika, strojnika, katerega raziskovanje obsega različne aplikacije kavitacij. Matej raziskuje lasersko povzročeno kavitacijo, katere sile lahko povzročijo škodo na predmetih ter tudi na človeškem telesu.

V 152. epizodi sem na pogovor povabila Špelo Lovšin, pravnico, ki raziskuje alternativno reševanje upravnih sporov. Špela poudari, da smo vsi državljani v stalnem stiku z upravnim pravom in ravno zato je napredek na tem področju izjemno pomembno za kvaliteto življenja vseh nas. Želela bi si, da njeno raziskovanje pripomore k lažjemu reševanju upravnih zadev in posledično zmanjša pritisk na sodišča in izboljša rezultat za stranke.

Epizodo 153 je gostila Lucija Ana, kjer je z Erikom Logarjem raziskovala področje znamčenja v Sloveniji. Erik je geograf zaposlen na ZRC-SAZU, kjer raziskuje razvoj podeželja z mehanizmom, ki se imenuje znamčenje oz. "branding". Njegove raziskave so uporabne predvsem za institucije, ki se ukvarjajo z razvojem podeželja.

Dr. Ian Mihailovič se je v 154. epizodi pogovarjal z Zarjo. Ian je doktoriral na ETH Zurich, kjer je raziskoval na področju termoelektričnih senzorjev. Tekom doktorata je razvil idejo za novo vrsto senzorja in z njegovo izdelavo združil strast do raziskovanja in arhitekture. Tekom pogovora Ian podrobno predstavi pripravo prej omenjenega termoelektričnega senzorja z memristorjem.

V 155. epizodo sem na pogovor povabila Matica Pavlico, veterinarja, ki raziskuje boljše metode lokalne anestezije psov in mačk. Pogovor hitro obrodi spoznanje, da je delo veterinarja v največji meri delo z ljudmi. Komunikacija s lastniki je pogosto najtežji, a

---

hkrati najbolj nagrajujoč del poklica.

Zarja je v 156. epizodi gostila dr. Roka Smrdelja, ki je nedavno zagovarjal doktorsko disertacijo s področja sociologije kulture na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Proučeval je konstrukcijo migrantske “krize” v Sloveniji z uporabo hibridni pristopa k proučevanju sodobnih digitalnih medijev, Natančneje ga je zanimajo, kako uporabniki, vsebine in diskurzi, povezani z množičnimi mediji, določajo razpravo na Twitterju. Ugotovil je, da med najvplivnejšimi uporabniki na Twitterju prevladujejo predstavniki množičnih medijev in politične elite, predvsem desne politične opcije.

S strojnikom Blažem Kurentom sem se pogovarjala v epizodi 157. Blaž raziskovalno delo opravlja na Fakulteti za gradbeništvo Univerze v Ljubljani, kjer modelira vibracije lesenih zgradb. Pri visokih lesenih stavbah se pogosto pojavlja problem motečih vibracij zaradi vetra, kljub temu pa ni standardnega pristopa k obravnavanju te problematike. Njegovi modeli bodo pripomogli k lažjemu dimenzioniranju lesenih stavb in ugodnejšemu bivanju.

Kljub temu, da vse tri voditeljice prihajamo iz bioloških znanosti, je trajalo kar nekaj epizod, da smo v goste povabile biologinjo. Lucija Ana je v epizodi 158 gostila Mašo Zupančič, ki raziskuje cianobakterije na Nacionalnem inštitutu za biologijo v Ljubljani. Cianobakterije lahko v naravi vidimo kot zelene gošče na površinskih vodah in na morju, prisotne pa so tudi na kopnem – v tleh, zidovih in skalah. Lahko so koristne, saj s pomočjo fotosinteze proizvajajo kisik, vendar pa nekatere vrste proizvajajo toksine, in zastrupljajo svoje okoje. Omeni portal ciano.si, kjer lahko raziskovalno skupino obvestite o prisotnosti cianobakterij v naravnih habitatih ter s tem pomagate

pri mitigaciji cianotoksinov v okolju.

Žan Kovačič, kemijski inženir delujoč na **Kemijskem inštitutu**, se je v epizodi 159 pogovarjal z Lucijo Ano. Žan s superračunalnikom preračunava, koliko energije je potrebne pri določenih kemijskih procesih. Izračune uporablja za optimizacijo in izdelavo novih tipov katalizatorjev, pri čemer sodelujejo z eksperimentalisti. Pravi, da je ideja krožne ekonomije še daleč od realizacije, vendar bi lahko optimizacija mnogih kemijskih procesov prihranila veliko energije in s tem postala okolju prijaznejša.

Epizoda 160 je bila obarvana biokemično/biokemijsko. Zarja je gostila Uroša Zavrtnika, mladega raziskovalca na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani. Deluje na področju biofizikalne kemije, kjer pozornost posveča strukturnim elementom proteinov, ki jih imenujemo alfa-vijačnice. Dotakne se računalniških modelov za določanje struktur proteinov in za človeške celice pomembnih takoimenovanih intrinzično neurejenih proteinov, saj so mnogi od njih povezani z boleznimi.

S sociologinjo Ano Jagodic sem v 161. epizodi raziskovala področje večgeneracijskega skrbstvenega dela. Njene raziskave se osredotočajo na družbene in družinske vloge srednje ali tērminološko poimenovane "sendvič" generacije. Skrbstveno delo do starejših in/ali mlajših generacij, ki ga opravljajo pripadniki le-te, je nenaslovljen problem v družbi. Ana s teoretičnim in empiričnim pristopom raziskuje vpliv skrbstvenega dela na kvaliteto življenja srednje generacije.

Lucija Ana se je v [epizodi 162](#) pogovarjala z biologom Nikom Šabedrom. Nik doktorat opravlja na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, v sklopu katerega preučuje ekologijo leopardov v nabimijski kulturni krajini. Afriški leopard je ranljiva vrsta, ki se sooča s pritiskom zaradi sprememb življenjskega habitata v kmetijska območja. Poudari, da z uvajanjem zaščiteneh območij posredno zaščitimo tudi ostale živali in rastline in pomagamo ohraniti naravo na splošno.

V [epizodi 163](#) je Zarja gostila Tinco Lukan, sociologinjo, ki preučuje vplivneže in vplivnice v Sloveniji. Natančneje jo zanima, kaj oblikuje njihove delovne pogoje in primerjava slovenskega in tujih trgov vplivnežev in vplivnic. Preko polstrukturiranih intervjujev z vplivneži in vplivnicami je oblikovala hipoteze in zaključke, o katerih lahko poslušate v epizodi.

Ana Lucija je v [164. epizodi](#) geografinjo Anjo Trobec povprašala o ekološkem kmetijstvu. Anja se posveča območjem, ki jih je kmetijstvo najbolj preoblikovalo, to so najpogostejše regionalni in krajinski parki. Raziskuje, kako se lahko kmetijstvo razvija v sožitju z zavarovanimi naravnimi področji. Anja upa, da bo s svojim delom pomagala pri oblikovanju dodatnih smernic za razvoj ekološkega kmetijstva in olajšala postopek ustanavljanja zavarovanih območij.

Sama sem se v [165. epizodi](#) pogovarjala s Tajdo Klobučar, biotehnologinjo, s katero sva sodelavki na [Kemijemskem inštitutu](#) v Ljubljani. Tajda je prejemnica doktorske štipendije [Janka Jamnik](#) (Insert link) in v sklopu doktorske disertacije raziskuje celične procese, povezane z ribonukleinsko kislino, krajše RNA. Tajda vsem, ki imajo možnost, priporoča izmenjavo ali prakso v tujini. V pogovoru poda kar

<https://metinalista.si/v-9-sezoni-meta-phodcasta-s...>

6 / 7

nekaj predlogov in idej za izboljšave doktorskega študija pri nas.

V zadnjo epizodo 9. sezone Meta PhoDcasta je Zarja povabila Nino Reščič, matematičarko in raziskovalko na področju umetne inteligence. Nina deluje na Inštitutu Jožefa Stefana, kjer se ukvarja z razvojem metode za “pametno postavljanje vprašanj” v vprašalnikih. Ninino delo je uporabno za izboljšane vprašalnike ali pa za boljši izkoristek znanja v že obstoječih podatkih.

Vesele smo, da smo se po dveh sezonah snemanja preko spleta lahko z gosti pogovarjale v živo. Mnogi sogovorniki in sogovornice so tekom pogovora potrdili, da je doktorat zahteven in pogosto stresen proces, ki človeka prav tako opolnomoči. V času izobraževanja je raziskovalcu_ki omogočeno spoznavanje novih ljudi iz področja, obiski tujine in druge pozitivne izkušnje. Tako iz lastnih izkušenj, kot tudi iz pogovora z raziskovalci in raziskovalkami sklepam, da v svoje delo opravljajo predano in v njem uživajo. Vendar pa je še zmeraj in še posebej v luči inflacije, prisotna zaskrbljenost, da so plače doktorskih študentov (kot mnogih drugih raziskovalcev) prenizke in da nestabilni vira financiranja pogosto ne dajo možnosti za stalno zaposlitev. Tako se mnogi po končanem doktoratu odločijo za prehod v industrijo, čeprav bi želeli ostati v znanosti.

Voditeljice in uredništvo Metine liste upamo, da ste v deveti sezoni uživali ob pogovorih, ki smo vam jih pripravili.

Želimo vam lepo poletje in se slišimo spet jeseni z okroglo, deseto sezono Meta PhoDcasta!

<https://metinalista.si/v-9-sezoni-meta-phodcasta-s...>

7 / 7

Meta PHoDcast so pogovori z mladimi raziskovalci in raziskovalkami o življenju, veselju in sploh vsem.

Gostitelji in gostje smo znanstveniki in znanstvenice

z različnih področij znanosti. Večinoma gre za doktorske študente in študentke pred zaključkom doktorata, občasno pa so naši sogovorniki tudi podoktorski raziskovalci in raziskovalke v tujini.

